

Šta je to avansni račun i u čemu se razlike od predračuna?

Osnovni dokument koji izdajemo o nastalom prometu je račun. Račun svedoči šta smo, kada i po kojoj ceni prodali kupcu.

Račun, koji nazivamo još i faktura, izdajemo **kada je promet nastao** odnosno kada je roba otpremljena kupcu odnosno kada smo okončali pružanje usluge.

U poslovanju se srećemo sa **potrebom da pre izvršenog prometa izdamo kupcu dokument sa podacima o prometu**. Na primer, želimo da nam kupac **plati** dobra i usluge **unapred**.

U ovom slučaju ne treba izdavati kupcu račun (jer dobra nisu isporučena odnosno usluga nije pružena) već nam je na raspolaganju **predračun**. On može da sadrži gotovo sve elemente koje će sadržati i račun (osim datum prometa) i na osnovu njega kupac može da izvrši uplatu dobara i usluga pre prometa.

Razlika je u tome što predračunom, za razliku od računa, “ne tvrdimo” da smo kupcu isporučili robu ili uslugu.

Obveznici PDV sreću se i sa obavezom izdavanja **avansnog računa**, koji je predračunu sličan po tome što se **izdaje pre isporuke dobara i usluga**, ali ima i svojih specifičnosti.

Avansni račun **dužni** su da izdaju isključivo **obveznici PDV-a**, i to u slučaju **kada prime od svog kupca uplatu za dobra i usluge koje mu do kraja poreskog perioda neće isporučiti**.

Dakle, kada vaš kupac unapred **plati robu ili uslugu, koju ćete mu isporučiti tek narednog meseca/tromesečja**, dužni ste da po osnovu primljenog avansa izdate avansni račun.

Ova obaveze proističe iz člana 16. Zakona o porezu na dodatu

vrednost koji definiše da **poreska obaveza za PDV nastaje danom kada se najranije izvrši jedna od sledećih radnji:**

1. promet dobara i usluga;
2. **naplata, odnosno plaćanje** ako je naknada ili deo naknade naplaćen, odnosno plaćen u novcu **pre prometa dobara i usluga;**

Pre tome, u slučaju kada obveznik PDV-a primi naknadu za dobra i usluge pre izvršenog prometa (kupac plati avansno robu i/ili usluge), obaveza za PDV za prodavca nastaje danom prijema uplate.

Članom 42. uređena je obaveza izdavanja računa u prethodno opisanom slučaju, a u praksi se ovi računi nazivaju avansnim računima.

Izdavanje odgovarajućeg dokumenta u poslovanju je vrlo važno, jer po osnovu nekih od ovih dokumenata nastaju i **poreske obaveze**.

Predračun sam po sebi ne proizvodi poreske obaveze. Možemo ga radi ilustracije posmatrati kao poziv prodavca kupcu da plati naknadu po ugovorenom poslu pre isporuke. Prodavac će u predračunu iskazati PDV ako će ovaj porez biti obračunat prilikom budućeg prometa. Predračun nije dokaz da je avansna uplata nastala niti da je nastao promet.

Pretpostavimo da su prodavac i kupac, obojica u sistemu PDV-a, ugovorili kupoprodaju 10 računara po ceni od 55.000 dinara + PDV uz avansno plaćanje.

Prodavac će kupcu izdati predračun sa podacima o robi, količini, ceni bez PDV-a, PDV-u i ukupnoj vrednosti robe. Kupac će iz predračuna dobiti sve važne informacije o vrsti i količini robe, kao i vrednosti koju treba platiti i uslovima plaćanja.

Pretpostavimo da je kupac izvršio avansu uplatu u celosti

31.03.2017. godine. Prodavac se obavezao da će robu isporučiti u roku od 10 dana nakon uplate kupca.

S obzirom da je **naknada za promet primljena, a da promet neće biti izvršen u istom poreskom periodu (prodavac će robu isporučiti u aprilu), prodavac je dužan da obračuna PDV iz primljene uplate i o tome izda avansni račun.**

Iznos avansne uplate nije osnovica na koju obračunavamo PDV, već smatramo da iznos uplate u **sebi sadrži i PDV.**

Da bismo obračunali **porez na dodatu vrednost sadržan u avansnoj uplati**, iznos uplate podelićemo sa 1,2 u slučaju da je promet oporeziv po stopi od 20%, odnosno sa 1,1 u slučaju da se dobra i usluge za koje smo primili avans oporezuju po posebnoj stopi od 10%, da bismo dobili osnovicu poreza.

Pretpostavimo da je prodavac primio avansnu uplatu od 100.000 dinara za sveže voće koje se oporezuje po stopi od 10%. Prodavac će ovaj iznos podeliti sa 1,1 i dobiti da je osnovica iz avansa 90.909,09 dinara, a PDV 9.090,90 dinara ($90.909,09 \times 10\%$). Dakle, prodavac je dužan da u svojoj poreskoj prijavi prikaže obavezu za PDV iz avansa u vrednosti od 9.090,90 dinara.

Ukoliko prodavac prima više avansnih uplata za isti promet, za svaku primljenu uplatu sprovodiće isti obračun. Drugim rečima, **prodavac je dužan da iz svake primljene uplate obračuna PDV i prikaže ga na avansnom računu.**

Prodavac nema slobodu da prikaže da je po osnovu određenih uplata primio naknadu za osnovicu, a iz određenih uplata naknadu za deo prometa koji odgovara porezu na dodatu vrednost.

Pretpostavimo da kupac plaća robu avansno, u tri rate. Prodavac je primio sledeće uplate:

10.03.2017.

30.000,00 dinara

16.03.2017. 20.000,00 dinara

29.03.2017. 80.000,00 dinara

Prodavac će izdati tri avansna računa u kojima će izvršiti sledeći obračun PDV-a:

Datum	10.03.2017.	16.03.2017.	29.03.2017.
Iznos uplate	30.000,00 dinara	20.000,00 dinara	80.000,00 dinara
Stopa PDV-a	20%	20%	20%
Koeficijent za obračun osnovice iz avansa (1+ stopa PDV-a u decimalnom zapisu)	1,20	1,20	1,20
Osnovica PDV-a	25.000,00 dinara	16.666,67 dinara	66.666,67 dinara
Porez na dodatu vrednost iz avansa	6.000,00 dinara	3.333,33 dinara	13.333,33 dinara

Prodavac iz našeg primera ukupno će na kraju poreskog perioda (meseca ili tromesečja) prikazati 22.666,66 dinara obaveze za PDV iz avansa.

Kao što smo već napomenuli, prodavac ne može da prikaže da je po osnovu dve uplate primio samo naknadu bez PDV-a, a da je sav PDV sadržan u trećoj uplati. Svaka uplata ravnomerno se raspoređuje na osnovicu i PDV, po stopi koja će biti primenjena na promet koji je unapred naplaćen.

Nakon isporuke dobara i usluga za koju je primljena avansa uplata i izdat avansni račun po kom je prodavac platio PDV, prodavac će izdati račun u kojem će prikazati iznose avansnih uplata i PDV obračunat iz njih. Na (konačnom) računu, prodavac će od ukupnog zaduženja oduzeti avansne uplate i porez sadržan u njima i prikazati razliku koju je kupac dužan da doplati odnosno razliku poreske obaveze koju je dužan da prikažu u poreskoj prijavi.

Pretpostavimo da je prodavac iz našeg primera **isporučio robu** u vrednosti od 150.000,00 dinara bez PDV-a. PDV obračunat po stopi od 20% je 30.000,00 dinara. Koristićemo podatke o tri avanse uplate koje smo naveli gore u tekstu.

Prodavac će na svom računu izvršiti sledeći prikaz obračuna poreza

Osnovica	za
PDV	
150.000,00 dinara	
Porez na dodatu vrednost, 20%	
30.000,00 dinara	
Ukupna	naknada
	180.000,00

dinara

Avansna uplata	dana
10.03.2017.	30.000,00 dinara

PDV avansa	iz
6.000,00 dinara	

Avansna uplata 16.03.2017.	
20.000,00 dinara	

PDV avansa	iz
3.333,33 dinara	

Avansna uplata 29.03.2017.	
80.000,00 dinara	

PDV avansa	iz
13.333,33 dinara	

Razlika uplatu	za
50.000,00 dinara	

Prodavac će u konačnom računu umanjiti PDV obavezu po osnovu primljenih avansa u konačnom računu, kao i ukupni iznos za uplatu.

Za kraj možemo ponoviti da se **predračun može a ne mora izdati**, dok su **avansni račun i (konačni) račun obavezna dokumenti**.

Predračun i avansni račun izdaju se pre, a račun isključivo po izvršenom prometu.

Ukoliko se **plaćanje i promet izvrše u istom poreskom periodu**, prodavac **nije dužan da izda i avansni i konačni račun**, već je dovoljno da izda račun po izvršenom prometu (u ovom slučaju ne postoji obaveza izdavanja avansnog računa).